

Viktor Frankl (Viena, 1905–1997)

Pretenem de presentar i animar a conèixer un dels principals psicòlegs del segle XX, que va crear escola i que millor pot orientar-nos en la recerca de sentit: aquest és l'eix que travessa tota la seva vida i dona forma i consistència a la seva obra.

Fill d'una família jueva de funcionaris, Frankl estudià neurologia i psiquiatria i esdevingué un especialista de prestigi, sobretot en el tractament de les tendències suïcides. És conegut com el creador de la logoteràpia.

La seva vida queda profundament tocada arran de la seva deportació i de la seva família (dona, pares, parents...) a Auschwitz i altres camps de concentració i extermini. Fou l'únic de la família que en va sobreviure.

De l'escriuadora experiència va sorgir-ne un llibre meravellós: *L'home a la recerca de sentit*, on explica la vida al camp de concentració, sobretot la vida interior dels presos i com, enmig del pitjor dels inferns possibles, és possible que dins de l'home hi resplendeixi una llum de sentit que res ni ningú pot esborrar i de com el més feble pot esdevenir testimoni d'una fortalesa i una dignitat incomparables.

Possible guia per al diàleg i pregària

- Invoquem l'Esperit Sant

1. Lectura meditada i pregada dels textos proposats.
2. Ressonàncies.
3. Aportacions personals (a partir de la pròpia experiència, de lectures, d'experiències de persones que coneixem...).
4. Evoquem i invoquem el Crist, que dona sentit a les nostres vides: alguna escena de la seva passió, com pot donar sentit a les nostres vides, en moments especialment durs i difícils.
5. Espontàniament cadascú fa una pregària a partir de tot el que l'ha tocat.

Per començar, podem fer lectura del salm 139.

Podem acabar fent lectura pregada del salm 71.

1. «L'única cosa que consta—en la majoria dels casos, en forma de tatuatge—i, per tant, l'única cosa que interessa a les autoritats del camp, és el número de l'intern. A cap dels vigilants li passaria pel cap demanar el nom a un pres en el moment de “registrar-lo”—la majoria de les vegades per una qüestió de “ganduleria”—; no li passaria pel cap demanar-li el nom, més aviat es limitaria a mirar el número, que tots els presos han de portar cosit en determinats indrets dels pantalons, la jaqueta i l'abric d'acord amb el reglament, i apuntar-lo.»

2. «Mentre estem esperant a les dutxes, experimentem de debò la nuesa: ara ja no tenim veritablement res tret d'aquest nostre cos nu (després d'haver-ne arrencat els pèls), ja no posseïm res més tret de la nostra nua existència. ¿Què n'ha quedat, dels vincles externs amb la nostra vida anterior? A mi, per exemple, les ulleres i el cinturó, que naturalment més endavant hauré de bescanviar per un bocí de pa.»

3. «Al cap d'unes quantes setmanes de viure en un camp, els que sofrien, els malalts, els moribunds i els morts, tots plegats constituïen un espectacle tan corrent que ja no podia commoure. Una vegada més algú acabava de morir-se. ¿I què passa per enèsima vegada—exactament per enèsima vegada—pel fet que l'incident no sigui capaç d'arrencar-me cap mena d'emoció? Miro com un company rere l'altre s'acosten al cadàver encara calent; l'un li afaita les patates potinejades que li han sobrat del dinar; l'altre comprova que els esclops d'aquell cadàver són fins i tot una mica millors que les sabates que ell mateix porta i fa el canvi. (...) Jo m'ho miro impassible. (...) Amb les mans fredes abraço el cassó de sopa calenta. Mentre en vaig xarrupant àvidament el contingut, miro casualment per la finestra, de reüll: a fora, el cadàver que acaben de treure em mira amb ulls petrificats. Fa dues hores jo encara parlava amb aquest company. Continuo xarrupant la sopa.»

4. «Si durant el viatge en tren des d'Auschwitz a un camp de Baviera algú hagués vist els nostres rostres, radiants i encisats davant la resplendor capvespral dels cims de les muntanyes de Salzburg, que vèiem a través de les finestrelles enreixades d'un vagó que transportava presos, no hauria pogut creure mai de la vida que aquells eren els rostres d'unes persones que pràcticament consideraven la seva vida desnonada; i, malgrat tot —¿o potser precisament per això mateix?—, veure la bellesa de la natura, de la qual havien hagut de prescindir feia tants anys, els captivava.»

5. «És possible que, a pesar de la seva disposició d'esperit relativament feble, les persones sensibles i acostumades de sempre a una vida intel·lectualment intensa per aquesta mateixa raó visquin dolorosament la situació externa de la vida al camp, i que, en canvi, la visquin menys destructivament amb relació al seu ésser intel·lectual. Són persones a les quals resta oberta la possibilitat d'aïllar-se d'aquell ambient horrorós i retornar a un món intel·lectualment lliure i interiorment ric. Només d'aquesta manera es pot entendre que de vegades les constitucions més delicades puguin, paradoxalment, sobreviure a la vida al camp de concentració millor que no pas les naturaleses més robustes.»

6. «Aquesta jove sabia que moriria al cap de pocs dies. Tanmateix, quan hi vaig parlar, estava alegre. “Estic agraïda a la meua sort per haver-me tractat tan durament”, va dir-me de cop i volta; “perquè en la meua anterior vida de burgesa estava massa consentida i no em prenia seriosament els meus anhels espirituals”. Els seus darrers dies estava completament immersa en les profunditats. “Aquell arbre d'allà és l'únic amic en la meua solitud”, va dir assenyalant cap a la finestra de la barraca. A fora hi havia un castanyer en plena florida i, si un s'inclinava sobre la llitotxa de la malalta, podia veure justament una branca verda amb dues poncelles a través de la petita finestra de la infermeria. “Amb aquest arbre, acostumo a parlar-hi moltes vegades”, va dir després. Aleshores vaig quedar-me sorprès, sense saber com interpretar les seves paraules. ¿Potser delirava i tenia al·lucinacions esparses? Per això vaig preguntar-li encuriós si l'arbre potser també li contestava... ¿Sí?... I ¿què li deia? I la resposta va ser: “M'ha dit: Sóc aquí... jo... sóc... aquí... sóc la vida, la vida eterna”»

7. «El que cal en aquests casos és capgirar totes les preguntes sobre el sentit de la vida: hem d'aprendre i hem d'ensenyar a les persones desesperades que el sentit de la vida de fet en cap cas no depèn d'allò que encara esperem de la vida, sinó més aviat, i de manera exclusiva d'allò que la vida espera de nosaltres! Es tracta, aquí, d'una mena de gir copernicà, de tal manera que ja no siguem nosaltres els qui ens preguntem pel sentit de la vida, sinó que ens experimentem a nosaltres mateixos com a receptors de les preguntes. Preguntes que hem de respondre no pas rumiant-hi i parlant-ne, sinó tan sols actuant, amb un comportament com cal, donant la resposta que cal.»

8. «La vida als camps de concentració feia que s'obris un abisme en les més extremes pregoneses de l'home. ¿Ens ha de sorprendre potser que allò que tornem a veure en aquestes pregoneses només sigui la part humana? La part humana d'allò que és com un aliatge del bo i el dolent! La fissura que travessa tots els éssers humans tot discriminant el bo del dolent abasta fins les pregoneses més fondes i es fa justament palesa en els fonaments de l'abisme que representa el camp de concentració. Nosaltres vam conèixer l'home com potser abans no ho havia fet cap altra generació. Però, ¿què és l'home? És l'ésser que sempre està decidint què és. L'ésser que ha inventat la cambra de gas; però també és l'ésser que s'ha dirigit amb fermesa a la cambra de gas amb una pregària als llavis.»